bopæl, ikke medfører, at retten til større og tidligere erhvervede børnetilskud, som det påhviler en anden medlemsstat at udrede, bortfalder. Når de børnetilskud, som faktisk oppebæres i bopælsstaten er lavere end børnetilskuddene i henhold til den anden medlemsstats lovgivning, kan arbejdstageren af sidstnævnte stats kompetente institution kræve en tillægsydelse, som svarer til forskellen mellem de to ydelser.

I sag 733/79

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Tribunal du travail de Charleroi er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

CAISSE DE COMPENSATION DES ALLOCATIONS FAMILIALES DES RÉGIONS DE CHARLEROI ET DE NAMUR

og

COSIMO LATERZA

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 77, stk. 2, litra b), i), i Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366),

afsiger

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden A. O'Keeffe og dommerne G. Bosco og T. Koopmans,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: J. A. Pompe, assisterende justitssekretær

følgende

DOM

Sagsfremstilling

I — Faktiske omstændigheder og skriftveksling

1. Den italienske statsborger Cosimo Laterza, der først var beskæftiget i Italien (1950-1955), arbejdede som minearbejder i Belgien fra december 1955 til december 1969, på hvilket tidspunkt han ophørte med at arbejde i minerne på grund af invaliditet. Ved afgørelse af 12. maj 1970 har Fonds national de retraite des ouvriers mineurs (FNROM) med virkning fra 1. juni 1970 tildelt ham en invalidepension alene i henhold til belgisk lovgivning, i det foreliggende tilfælde den særlige ordning for minearbejdere.

På tidspunktet for tildelingen af pensionen var den gældende fællesskabsordning indeholdt i forordning nr. 3, der i bilag F kvalificerede den særlige belgiske ordning for minearbejdere som værende af type B. Under hensyn til varigheden af de tilbagelagte forsikringsperioder har FNROM tildelt den pågældende en invalidepension på 4 826,50 BFR pr. måned.

Laterza, der vendte tilbage til Italien i februar 1971, indgik ægteskab den 18. oktober 1971. Som følge af dette blev hans invalidepension forhøjet til 6 921 BFR pr. måned med virkning fra 1. november 1971. Efter at der var født to børn, den 12. juni 1972 og den 21. marts 1974, har Caisse de compensation des allocations familiales compétentes (CCAF) udbetalt Laterza børnetilskud fra 1. oktober 1972 til 31. Oktober 1975 på grundlag af de gældende belgiske retsforskrifter.

I mellemtiden var akterne vedrørende Laterza den 11. juni 1970 blevet oversendt til Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) i Italien med henblik på tildeling af en forholdsmæssig invalidepension, der skulle udbetales af den italienske sociale sikringsinstitution i henhold til de fællesskabsretlige bestemmelser om sammenlægning og forholdsmæssig beregning.

INPS havde først på grundlag af forordning nr. 3 afslået at tilkende den pågældende invalidepension alene på grundlag af de afgørelser, der var truffet af den belgiske myndighed. INPS blev derefter af den belgiske sociale sikringsinstitution opfordret til at ændre sin indstilling i lyset af artikel 40, stk. 3, i forordning nr. 1408/71, der bestemmer:

»En afgørelse, der er truffet af én medlemsstats institution angående en ansøgers invaliditet, er bindende for institutionen i enhver anden berørt medlemsstat, forudsat at det er anerkendt i bilag IV, at der er overensstemmelse mellem de i disse staters lovgivning fastlagte kriterier for invaliditet«.

Da der foreligger overensstemmelse mellem de pågældende belgiske og italienske ordninger, har INPS den 7. januar 1977 tildelt Laterza en forholdsmæssig italiensk pension med virkning fra ikrafttrædelsen af nævnte forordning, dvs. den 1. oktober 1972.

Under henvisning til tildelingen af denne forholdsmæssige ydelse har den belgiske institution,

— dels i medfør af artikel 12, stk. 2, i forordning nr. 1408/71 nedsat den

invalidepension, som den har ydet i henhold til belgisk lovgivning, med det tilsvarende forholdsmæssige italienske beløb;

— dels indstillet udbetalingen af børnetilskud og krævet tilbagebetaling af de børnetilskud, der er ydet mellem den 1. oktober 1972 og den 31. oktober 1975, på hvilken dato udbetalingen blev udsat på den italienske beslutning (i alt 104 189 BFR).

Til støtte for sidstnævnte afgørelse har den belgiske institution henvist til bestemmelserne i artikel 77, stk. 2, litra b), i), i forordning nr. 1408/71, hvorefter børnetilskud udredes efter følgende regler, uanset i hvilken medlemsstat pensionisten (rentemodtageren) eller børnene er bosat:

»b) en person, der har ret til pension eller rente efter lovgivningen i flere medlemsstater, modtager ydelserne

i) efter lovgivningen i den af disse stater, på hvis område han er bosat, såfremt han dér har opnået ret til en af de i stk. 1 nævnte ydelser i medfør af denne stats lovgivning, i givet fald under iagttagelse af bestemmelserne i artikel 79, stk. 1, litra a)«.

Ifølge disse bestemmelser har Laterza med virkning fra 1. oktober 1972 alene krav på de italienske børnetilskud (der er mindre) svarende til den italienske forholdsmæssige invalidepension, der ydes af INPS.

2. Da Laterza har nægtet at tilbagebetale de af CCAF krævede beløb, har denne institution sagsøgt ham ved Tribunal du travail de Charleroi, der ved dom af 11. oktober 1979 har anmodet Domstolen om at afgøre følgende spørgsmål:

»Skal artikel 77, stk. 2, litra b), i), i forordning nr. 1408/71 fortolkes således, at en ret til børnetilskud, som påhviler den stat, i hvilken en invalidepensionist er bosat (i det foreliggende tilfælde Italien), medfører, at retten til højere og tidligere erhvervede børnetilskud, der påhviler en anden medlemsstat (i det foreliggende tilfælde Belgien), bortfalder?«

3. En kopi af forelæggelsesdommen er indgået til Domstolen den 17. oktober 1979.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af Laterza, ved Daniele Rossini, direktør for »Patronato ACLI«, og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved sin juridiske konsulent Jean Amphoux som befuldmægtiget.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen ved kendelse af 30. januar 1980 besluttet at henvise sagen til første afdeling.

Den 4. februar 1980 har Domstolen stillet parterne i hovedsagen et spørgsmål, som Laterza har besvaret skriftligt den 14. februar 1980.

II — Skriftlige indlæg i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

Laterza understreger først, at han havde erhvervet ret til den fulde invalidepension

efter ordningen for minearbejdere og ret til børnetilskud, forhøjet på grund af invaliditet, alene i henhold til forsikringsperioder, der var tilbagelagt i Belgien.

Som følge af den omstændighed, at der er blevet anvendt fællesskabsforordninger på ham, er han blevet frataget belgiske børnetilskud og befinder sig nu i en mindre fordelagtig situation end den, der ville foreligge for ham, såfremt der alene anvendtes national belgisk ret.

Et sådant resultat kan ikke være i overensstemmelse med traktatens artikler 48-51, der under visse synsvinkler tilsigter at favorisere vandrende arbejdstagere i forhold til den situation, der alene følger efter anvendelsen af national ret.

Artikel 77, stk. 2, litra b), i), i forordning nr. 1408/71 forbyder klart og formelt dobbelt ydelse af børnetilskud. Der må derfor søges en løsning, som undgår en uberettiget sammenlægning af ydelser, uden dog at medføre fortabelse af de rettigheder, som arbejdstageren har i henhold til den stats lovgivning, som indrømmer de mest fordelagtige ydelser. Denne løsning består i det foreliggende tilfælde i at gøre det muligt for den pågældende at oppebære børnetilskud efter den belgiske ordning med fradrag af børnetilskud efter den italienske ordning.

Det må desuden anføres, at artikel 77, stk. 2, litra b), i), i forordning nr. 1408/71 ikke præciserer, om der skal tages hensyn til den pågældendes bopæl på tidspunktet for den begivenhed, der begrunder ret til børnetilskud (krav på pension eller rente), eller enhver senere bopæl.

Den pågældende bestemmelse kan derfor fortolkes således, at den oprindelige fastsættelse af børnetilskud, der sker under hensyn til den pågældendes bopæl på tidspunktet for fastsættelsen af retten til pension eller rente, må forstås som endelig og ikke længere kan ændres som følge af senere overførsler af bopæl til andre staters område. Denne stabilisering af retten til børnetilskud synes bekræftet ved artikel 90, stk. 1, i forordning nr. 574/72, hvorefter ansøgeren »for at opnå ydelser i medfør af forordningens artikel 77 eller 78 skal ... indgive begæring til institution på sit bopælssted efter reglerne i den lovgivning, som gælder for denne institution«. Det er på ingen måde foreskrevet, at den pensionsberettigede er forpligtet til at anmode om fornyet undersøgelse af sine rettigheder ved indgivelse af en ny begæring, hver gang han flytter bopæl til en anden medlemsstats område.

Laterza foreslår derfor, at det spørgsmål, som den nationale ret har forelagt Domstolen, besvares benægtende, idet det præciseres, at de ydelser, der eventuelt består krav på i henhold til den medlemsstats lovgivning, hvortil den pågældende har overflyttet sin bopæl, skal fradrages de højere børnetilskud, der ydes i medfør af en anden medlemsstats lovgivning.

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber anfører først, at artikel 77, stk. 2, i forordning nr. 1408/71 har til formål at bestemme den lovgivning, i henhold til hvilken der ydes børnetilskud til pensionister eller rentemodtagere.

Forordning nr. 3/58, der gik forud for forordning nr. 1408/71, bestemte i artikel 42, stk. 2, at den, der havde krav på en pension i henhold til en medlemsstats lovgivning, havde ret til de ved

denne lovgivning foreskrevne ydelser, såfremt han var bosat på den nævnte stats område, men at han, såfremt han var bosat på en anden medlemsstats område, kun havde krav på de børnetilskud og/eller pensionstillæg for børn, der ydes i henhold til bopælsstatens lovgivning.

Da dette system viste sig for vanskeligt at anvende, blev artikel 42 ændret ved forordning nr. 1/64, således at dem, der havde krav på pension eller rente i henhold til flere medlemsstaters lovgivning, havde krav på børnetilskud i henhold til deres bopælsstats lovgivning, såfremt en af de institutioner, det påhvilede at udbetale deres pension eller rente, var beliggende i dette land. Den ovennævnte regel, hvorefter retten til børnetilskud for pensions- eller renteberettigede alene bestemmes efter en enkelt lovgivning, blev i det væsentlige gentaget ved artikel 77, stk. 2, litra b), i forordning nr. 1408/71.

Domstolen har ved dom af 13. juli 1976 i sag 19/76, *Triches* (Sml. 1976, s. 1243), fastslået, at artikel 42, stk. 2, i forordning nr. 3 var gyldig.

Det spørgsmål, som Tribunal du travail de Charleroi har stillet, svarer i praksis til at spørge, om den regel, som Domstolen har fastslået i dommen af 6. marts 1979 i sag 100/78, *(Rossi,* Sml. 1979, s. 831) vedrørende rækkevidden af anti-kumulationsreglen i artikel 79, stk. 3, i forordning nr. 1408/71, også gælder for anvendelsen af samme forordnings artikel 77, stk. 2. I sagen *Rossi* — hvor det drejede sig om at få oplyst, om udsættelsen af udbetalingen af børnetilskud til pensionister, der er foreskrevet i artikel 79 for det tilfælde, hvor børnene giver ret til børnetilskud i henhold til en anden medlemsstats lovgivning som følge af udøvelse af erhvervsvirksomhed, fuldt ud eller delvist skulle omfatte disse beløb — har Domstolen fastslået, at anti-kumulationsreglen »finder kun anvendelse, såfremt de berettigede herved ikke uden grund fratages en del af de dem tilkommende ydelser efter en medlemsstats lovgivning«.

Både dommen i sagen *Triches* og dommen i sagen *Rossi* fastslår princippet om, at Fællesskabets regler, »bortset fra udtrykkelige undtagelser i overensstemmelse med traktatens formål«, ikke kan anvendes således, at en vandrende arbejdstager eller dennes ydelsesberettigede pårørende fratages en del af ydelserne efter en medlemsstats lovgivning.

En sådan virkning kan ikke affødes i det foreliggende tilfælde, eftersom belgisk lovgivning (artikel 51, stk. 3, i de koordinerede love vedrørende børnetilskud til arbejdstagere) foreskriver, at »der udbetales ikke børnetilskud for børn, der opdrages uden for kongeriget«. Den pågældendes ret til at få udbetalt belgiske børnetilskud uanset sin eller børnenes bopæl i Fællesskabet eksisterer derfor alene i henhold til fællesskabsretten.

Den omtvistede bestemmelse hviler på princippet om, at de samme børn kun én gang kan give anledning til udbetaling af børnetilskud til den berettigede. Bestemmelsen vil derfor kunne forstås som en anti-kumulationsregel ligesom artikel 79, stk. 3, der var genstand for sagen *Rossi.*

Der eksisterer dog forskelle mellem de to bestemmelser, som rejser det problem, om den partielle virkning, som dommen i sagen *Rossi* anerkender for anti-kumulationsreglen i artikel 79, stk. 3, også gælder for artikel 77, stk. 2, litra b), i).

For det første stiller artikel 79, stk. 3, under visse betingelser udøvelsen af en ret i bero, som ikke desto mindre fortsat eksisterer. Bestemmelserne i artikel 77, stk. 2, fremstår derimod som lovvalgsregler, der skal bestemme den lovgivning, som skal anvendes i de forskellige tilfælde, der kan opstå. Heraf fremgår, at den kompetence, der er forbundet med en medlemsstats lovgivning for så vidt angår udbetaling af familie-ydelser til en berettiget, er eksklusiv i forhold til den kompetence, der består for en anden medlemsstats lovgivning.

Desuden indebærer en udvidelse af afgørelsen i sagen *Rossi* til at gælde for artikel 77, stk. 2, litra b), i) nødvendigvis en samtidig anvendelse af flere medlemstaters lovgivninger ved ydelse af børnetilskud, hvilket direkte vil være i strid med det ønske om forenkling, som har inspireret forfatterne til den ovennævnte forordning nr. 1/64.

Desuden kan det anføres, at Domstolen i den ovennævnte dom i sagen *Triches* udtrykkeligt har anerkendt, at artikel 42, stk. 2, i forordning nr. 3 er gyldig, i den version, der er indeholdt i forordning nr. 1/64, hvilken artikel i det væsentlige har samme indhold som artikel 77, stk. 2, litra b), i forordning nr. 1408/71. Men hvis det antages, at en sådan bestemmelse er gyldig, må det ligeledes forudsætningsvist antages, at denne bestemmelse, når den fandt anvendelse, totalt kunne lamme anvendelsen af andre lovgivninger end lovgivningen i den pensionsberettigedes bopælsmedlemsstat for så vidt angik børnetilskud.

Efter på grundlag af disse betragtninger at have anført, at spørgsmålet fra den nationale ret kun kan besvares bekræftende, anfører Kommissionen, at et sådant resultat ikke kan være fuld ud tilfredsstillende. Der kan nemlig fremføres meget stærke argumenter til støtte for den modsatte opfattelse.

For det første kan det konstateres, at de tekniske forskelle mellem artikel 77, stk. 2, litra b), i), og artikel 79, stk. 3, ikke er så væsentlige, som de forekommer ved første blik. Den kompetence, der tildeles ved den første er ikke endelig: den består kun så længe bestemte betingelser er opfyldt. Hvis det antages, at Laterza forlader Italien for at bosætte sig i en anden medlemsstat, bliver en anden lovgivning end den italienske anvendelig hvad angår børnetilskud.

Dette kan ikke afsvækkes af den omstændighed, at Rådet ved vedtagelsen af forordning nr. 1408/71 i sit protokollat erklærede, at valget af den gældende lovgivning efter artikel 77, stk. 2, litra b), ii), sker én gang for alle, hvorefter der ikke længere under nogen omstændigheder kan anvendes andre lovgivninger. Denne erklæring, der i øvrigt i sig selv er uden retlig betydning, vedrører ikke den omtvistede bestemmelse.

Endelig ligger virkningen af artikel 77, stk. 2, litra b), i), hvad angår familieydelser, nærmere op ad virkningen af den i artikel 79, stk. 3, foreskrevne regel om udsættelse, end hvad der synes at

fremgå ved et første blik. Også hvad angår artikel 77 stilles retten til belgiske børnetilskud simpelt hen i bero: såfremt Laterza vender tilbage til Belgien, vil hans krav atter have fuld virkning.

Der eksisterer derfor store ligheder mellem de situationer, som tilsigtes reguleret dels ved artikel 77, stk. 2, litra b), i), dels ved artikel 79, stk. 3. Foruden denne konstatering må det tilføjes, at de pågældende situationer er fuldt ud sammenlignelige. Der sker i begge tilfælde en berostillelse af retten til familieydelser, enten som følge af udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed, der giver ret til ydelser af samme art i henhold til en anden medlemsstats lovgivning, eller som følge af den pågældendes overførsel af sin bopæl til en anden medlemsstat, hvor han har ret til børnetilskud. Det synes næppe begrundet, at den pågældendes skæbne er reguleret så forskelligt i de to tilfælde.

Ifølge Domstolens retspraksis kan Fællesskabets retsforskrifter, bortset fra udtrykkelige undtagelser i overensstemmelse med traktatens formål, ikke anvendes således, at vandrende arbejdstager eller dennes ydelsesberettigede pårørende fratages en del af ydelserne efter en medlemsstats lovgivning. Såfremt denne retspraksis ikke lægges til grund i nærværende sag, vil dette medføre paradoksale følger, såfremt man sammenligner den situation, der vil opstå for den pågældende, med situationen for en arbejdstager, der, efter at have tilbagelagt samme beskæftigelsesperiode i Belgien uden forudgående at have været ansat i Italien, bevarer alle sine krav på belgiske børnetilskud.

Henvisningen til dommen i sagen *Triches* kan på ingen måde være et afgørende element, der taler for ikke at udstrække dommen i sagen *Rossi* til at omfatte den i artikel 77, stk. 2, litra b), omhandlede situation. Dels har Domstolen herved alene haft lejlighed til at træffe afgørelser om gyldigheden af artikel 42, stk. 2, i forordning nr. 3, og ikke vedrørende rækkevidden af de øvrige bestemmelser; dels må det anføres, at dommen i sagen *Rossi* er afsagt efter dommen i sagen *Triches*.

Endelig medfører det af Kommissionen foreslåede svar ikke større vanskeligheder ved anvendelsen end dem, som er forbundet med gennemførelsen af artikel 79, stk. 3, jf. det i sagen *Rossi* fastslåede princip.

Af alle disse grunde foreslår Kommissionen, at det af Tribunal du travail de Charleroi forelagte spørgsmål besvares således:

»Artikel 77, stk. 2, litra b), i) i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at den, der har krav på pension eller rente i henhold til en medlemsstats lovgivning, og som har bopæl på en anden medlemsstats område, hvor den pågældende oppebærer en pension eller rente, og hvor han har krav på børnetilskud, har — såfremt størrelsen af de børnetilskud, som han vil kunne gøre krav på i henhold til førstnævnte stats lovgivning, er højere end beløbet for de børnetilskud, der faktisk oppebæres i den anden stat — krav på den ydelse, der påhviler den kompetente institution i den førstnævnte stat, med et tillæg svarende til forskellen mellem de to beløb«.

III — Mundtlig forhandling

Caisse de compensation des allocations familiales des régions de Charleroi et de Namur, ved advokat Debrulle, og Kommissionen for De europæiske Fælleskaber ved sin juridiske konsulent Jean Amphoux, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 13. marts 1980.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 27. marts 1980.

Præmisser

1 Ved dom af 11. oktober 1979 har Tribunal du travail de Charleroi i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen et spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 77, stk. 2, litra b), i), i Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familienmedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366).

2 Dette spørgsmål er blevet rejst under en retssag vedrørende den kompetente belgiske sociale sikringsinstitutions afgørelse, hvorved sikringsinstitutionen besluttede — med virkning fra 1. oktober 1972 — ikke at yde en italiensk arbejdstager, der oppebærer en belgisk invalidepension og har bopæl i Italien, belgiske børnetilskud, og samtidig krævede tilbagebetaling af de børnetilskud, der var udbetalt fra ovennævnte dato indtil 31. oktober 1975.

3 Det fremgår af sagens akter, som den nationale ret har fremsendt, at den pågældende arbejdstager, der havde arbejdet i Italien fra 1950 til 1955 og i Belgien fra 1955 til 1969, den 1. juni 1970 fik tildelt en invalidepension alene i medfør af belgisk lovgivning og indtil 1. oktober 1972 har oppebåret de i denne lovgivning foreskrevne børnetilskud. Den pågældendes ret til disse børnetilskud var indtil ovennævnte dato hjemlet ved artikel 42, stk. 1, i forordning nr. 3, der bestemte, at »personer, der er berettigede til pension eller rente i henhold til en enkelt medlemsstats lovgivning, og som har bopæl på en anden medlemsstats territorium, har ret til børnetilskud i henhold til bestemmelserne i lovgivningen i det land, der skal udbetale pensionen eller renten, som om de var bosiddende i dette land«. Stk. 3 i samme artikel tilføjer, at bestemmelserne i stk. 1 »gælder uanset i hvilken medlemsstat børnene er bosat«.

4 Efter at den belgiske sociale sikringsinstitution den 11. juni 1970 havde tilsendt de kompetente italienske myndigheder akterne vedrørende denne invalidepension, og havde anmodet disse myndigheder om at udbetale en forholdsmæssig invalidepension i henhold til de gældende fællesskabsretlige bestemmelser om sammenlægning og forholdsmæssig beregning, tildelte den italienske sociale sikringsinstitution den 27. december 1976 i henhold til artikel 40, stk. 3, i forordning nr. 1408/71 den pågældende arbejdstager en forholdsmæssig pension, samt de i den italienske lovgivning foreskrevne børnetilskud med virkning fra ikrafttrædelsen af nævnte forordning, dvs. fra 1. oktober 1972.

5 Under henvisning til tildelingen af disse ydelser nedsatte den belgiske institution den invalidepension, der blev udbetalt indtil 1. oktober 1972, med den nævnte forholdsmæssige pension, og besluttede med virkning fra nævnte dato at ophøre med at udbetale de i den belgiske lovgivning foreskrevne børnetilskud, idet den belgiske institution samtidig krævede, at den pågældende skulle tilbagebetale de tilskud, der var udbetalt indtil 31. oktober 1975 (dvs. 104 189 BFR), da den belgiske sikringsinstitution havde stillet udbetalingen af disse ydelser i bero, indtil de italienske myndigheder havde truffet afgørelse vedrørende ydelse af en forholdsmæssig pension. Den belgiske sociale sikringsinstitution støttede sin afgørelse på artikel 77, stk. 2, litra b), i), i forordning nr. 1408/71, hvorefter børnetilskud til personer, der modtager pension eller rente i anledning af alderdom, invaliditet, arbejdsulykke eller erhvervssygdom, uanset i hvilken medlemsstat pensionisten (rentemodtageren) eller børnene er bosat, udredes efter følgende regler:

»b) en person, der har ret til pension eller rente efter lovgivningen i flere medlemsstater, modtager ydelserne

i) efter lovgivningen i den af disse stater, på hvis område han er bosat, såfremt han dér har opnået ret til en af de i stk. 1 nævnte ydelser i medfør af denne stats lovgivning . . .«.

6 Den pågældende har anfægtet denne afgørelse. Da de ved den italienske lovgivning foreskrevne børnetilskud er lavere end de belgiske børnetilskud, anfører han, at den ovennævnte afgørelse i det foreliggende tilfælde medfører en forringelse af hans krav på familietilskud, og hævder, at det strider mod formålene med traktatens artikel 51 og forordning nr. 1408/71, at fortolke og anvende de pågældende bestemmelser således, at den forsikrede fratages ret til højere ydelser, som han har krav på i medfør af en medlemsstats lovgivning.

7 Med henblik på afgørelsen af denne indsigelse har Tribunal du travail de Charleroi forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

»Skal artikel 77, stk. 2, litra b), i), i forordning nr. 1408/71 fortolkes således, at en ret til børnetilskud, som påhviler den stat, i hvilken en invalidepensionist er bosat (i det foreliggende tilfælde Italien), medfører, at retten til højere og tidligere erhvervede børnetilskud, der påhviler en anden medlemsstat (i det foreliggende tilfælde Belgien), bortfalder?«

8 Som Domstolen har fastslået i dommen af 6. marts 1979 i sag 100/78, (*Rossi*, Sml. 1979, s. 831) har forordningerne om social sikring af vandrende arbejdstagere ikke indført en fælles social sikringsordning, men »har ladet selvstændige ordninger bestå, der hjemler bestemte krav mod bestemte institutioner, overfor hvilke den ydelsesberettigede har direkte rettigheder enten i medfør af national ret alene eller i medfør af national ret om nødvendigt suppleret med fællesskabsretten«. I samme dom har Domstolen desuden fastslået, at »bortset fra udtrykkelige undtagelser i overensstemmelse med traktatens formål kan Fællesskabets regler ikke anvendes således, at en arbejdstager eller dennes ydelsesberettigede pårørende fratages en del af ydelserne efter en medlemsstats lovgivning« eller således, at der sker en nedsættelse af ydelserne i henhold til denne lovgivning suppleret med fællesskabsretten. Forordning nr. 1408/71, der indfører og udvider reglerne om koordination af de nationale lovgivninger, hviler på det grundlæggende princip, der er udtrykt i syvende og ottende betragtning, hvorefter de ovennævnte regler skal gøre det muligt for arbejdstagere, der flytter inden for Fællesskabet, at gøre krav på samtlige ydelser, de har erhvervet ret til i de enkelte medlemsstater, idet der dog er fastsat et »højeste ydelsesbeløb«.

9 Ifølge disse principper kan artikel 77, stk. 2, litra b), i), i forordning nr. 1408/71 derfor ikke anvendes således, at en arbejdstager ved en ombytning af ydelser, der er hjemlet i én medlemsstat, med ydelser, der er hjemlet i en anden medlemsstat, berøves de mest fordelagtige ydelser. De principper, der ligger til grund for forordning nr. 1408/71, kræver tværtimod at hvis — i det af artikel 77, stk. 2, litra b), i), omfattede tilfælde — det ydelsesbeløb, der udbetales i bopælsstaten, er lavere end det beløb, der udbetales i en anden ydelsespligtig stat, bevarer arbejdstageren retten til det højeste beløb

og modtager fra den kompetente sociale sikringsinstitution i sidstnævnte stat en tillægsydelse, som svarer til forskellen mellem de to ydelser.

10 Af disse grunde må det forelagte spørgsmål besvares således, at artikel 77, stk. 2, litra b), i), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at en ret til børnetilskud, som skal udredes af den medlemsstat, på hvis område en invalidepensionist har bopæl, ikke medfører, at retten til større og tidligere erhvervede børnetilskud, som det påhviler en anden medlemsstat at udrede, bortfalder. Når de børnetilskud, som faktisk oppebæres i bopælsstaten er lavere end børnetilskuddene i henhold til den anden medlemsstats lovgivning, kan arbejdstageren af sidstnævnte stats kompetente institution kræve en tillægsydelse, som svarer til forskellen mellem de to ydelser.

Vedrørende sagens omkostninger

11 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (første afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt den af Tribunal du travail de Charleroi ved dom af 11. oktober 1979, for ret:

Artikel 77, stk. 2, litra b), i), i forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at en ret til børnetilskud, som skal udredes af den medlemsstat, på hvis område en invalidepensionist har bopæl, ikke medfører, at retten til større og tidligere erhvervede børnetilskud, som det påhviler en anden medlemsstat at udrede, bortfalder. Når de børnetilskud, som faktisk oppebæres i bopælsstaten er lavere end børnetilskuddene i henhold til

den anden medlemsstats lovgivning, kan arbejdstageren af sidstnævnte stats kompetente institution kræve en tillægsydelse, som svarer til forskellen mellem de to ydelser.

O'Keeffe Bosco Koopmans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 12. juni 1980.

For justitssekretæren
J. A. Pompe
Assisterende justitssekretær

A. O'Keeffe
Formand for første afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT J.-P. WARNER FREMSAT DEN 27. MARTS 1980 [1]

Høje Domstol.

Denne sag er forelagt Domstolen ved en anmodning om præjudiciel afgørelse fra Tribunal du travail de Charleroi. Sagsøgeren i sagen ved Tribunal er Caisse de compensation des allocations familiales des régions de Charleroi et Namur (som jeg herefter skal benævne CCAF). Sagsøgte er Cosimo Laterza. Sagen vedrører det problem, om Laterza har ret til at oppebære belgiske børnetilskud.

Det fremgår af sagens akter, at mindst tre andre belgiske sociale sikringsmyndigheder, foruden CCAF, har behandlet Laterza's sag, nemlig Fonds national de retraite des ouvriers mineurs, Caisse de prévoyance du centre og Caisse compensation des allocations familiales de l'industrie charbonnière des bassins de Charleroi et de la Basse Sambre. Den rolle, som disse institutioner har spillet, er imidlertid uden betydning for det spørgsmål, som Domstolen skal afgøre, og for at forenkle sagen agter jeg at omtale dem uden sondring som de belgiske myndigheder.

Sagens faktiske omstændigheder er følgende.

1 — Oversat fra engelsk.